

Mediální reprezentace návrhů zdanění finančních náhrad církevních restitucí a souvisejících témat v období 1. 3. 2016 – 31. 7. 2016

Doplnění závěrů a stanovisko ČRo

Předložená analýza se dle zadání Rady ČRo (Usnesení 94/16 a 31/17) prostřednictvím kvantitativních metod snaží zachytit na vymezené části vysílání ČRo zastoupení témat zdanění finančních náhrad církevních restitucí, prohlášení České biskupské konference o vzdání se restitučních žalob na kraje a témat souvisejících s církevními restitucemi ve vysílání Českého rozhlasu v období 1. 3. – 31. 7. 2016.

Zdrojem pro zpracování analýzy byly přepisy vysílaných pořadů ČRo, které pro aplikaci MediaSearch, tj. mediální elektronický archiv zpracovává společnost Newton Media se zaměřením především na zpravodajské a publicistické pořady¹. Pro zpracování takto vymezeného zdroje jsme se rozhodli proto, že Radou ČRo vymezené období zahrnovalo celkem 153 dnů vysílání ČRo všech stanic a studií ČRo, což by při zpracování úplného vysílání všech relevantních stanic a studií ČRo ve vztahu k zadanému tématu znamenalo analýzy více než 60 tisíc hodin vysílání.

Pro identifikaci relevantních promluv v takto vymezeném vzorku vysílání stanic a rozhlasových studií ČRo byla použita klíčová slova „církev“ a „restituce“.

Celkem bylo zpracováno 142 950 promluv ze 4 815 vydání 39 různých pořadů vysílání ČRo. Je ovšem třeba si uvědomit, že analyzované pořady tvoří pouze část celkového vysílání ČRo, tj. více než 60 tis. hodin, ve kterých se mohou témata související s církevními restitucemi také vyskytovat. V návaznosti na relevantní ustanovení zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání (dále jako „ZRTV“), zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu (dále jako „ZČRo“) a Kodexu ČRo a

1

V daném období Media Search obsahoval z hlediska ČRo zejména následující monitorované zdroje:
ČRo Radiožurnál (Zprávy, Ranní interview, Ozvěny dne, Dvacítko Radiožurnálu)
ČRo Dvojka (Jak to vidí, Poradna, Pohádky, Četby, Je jaká je, Stopy, fakta, tajemství, Radiozprávy ad.)
ČRo Plus (Zprávy, Ozvěny dne, Den podle, Názory a argumenty)
ČRo Brno (Radionoviny)
ČRo České Budějovice (Události regionu)
ČRo Hradec Králové (Události regionu, Události dne)
ČRo Olomouc (Události regionu)
ČRo Ostrava (Události regionu, poznámka, aktuálně)
ČRo Pardubice (Události regionu)
ČRo Plzeň (Události dne)
ČRo Region, Středočeský kraj (Události regionu, Ranní region, Týden v regionu)
ČRo Region, Vysočina (Události regionu, Narovinu)
ČRo Sever (Události regionu, Informace ze severu)

ohledem na zde uváděný celek vysílaného programu, resp. vysílání ČRo jako takového takto metodologicky vymezená analýza nemůže zohlednit programovou specifikaci jednotlivých stanic ČRo, poslechovost, příp. další relevantní aspekty hodnocení celku vysílání. Je třeba brát na zřetel skutečnost, že byl zkoumán pouze vzorek zpravodajských pořadů a nikoliv proudové vysílání, do kterého jsou zařazovány aktuální informace a ve kterém vystupuje mnoho hostů. Vzhledem k časovému odstupu také nelze komentovat editorskou a produkční práci, tj. nakolik se oslovení respondenti chtěli, nebo naopak nechtěli k danému tématu vyjadřovat.

Při výše uvedeném metodologickém vymezení se tématům souvisejícím s církevními restitucemi, tj. dohoda Zeman-Duka, zdanění církevních náhrad, spory o majetek s obcemi a kraji, ostatní restituční spory, ostatní restituce, jiné) v daném období ve zkoumaných pořadech věnovalo celkem 75 vydání v 704 promluvách. Při relativním pohledu na základě zvolených zdrojů a metodiky z celkového vzorku zkoumaných vydání a promluv se tématu věnovalo 1,55 % vydání a 0,49 % promluv. Podobných relativních výsledků v zastoupení dosahují i zkoumané zpravodajské pořady, kde se tématu věnovalo 1,73 % vydání a 0,42 % promluv. Na vysílání témat souvisejících s církevními restitucemi se z hlediska relevantních vydání nejvíce podílel ČRo Radiožurnál (28 vydání ve třech pořadech a zprávách), ČRo Plus (15 vydání ve dvou pořadech a zprávách), z rozhlasových regionálních studií bylo téma nejčastěji zastoupeno ve vysílání ČRo Pardubice.

Analýzu vybraných zpravodajských pořadů lze shrnout, že nejčastějším tématem byly spory o církevní majetek s obcemi a kraji (18 vydání), dále zdanění církevních náhrad (14 vydání) a dohoda mezi prezidentem Milošem Zemanem a kardinálem Dominikem Dukou o majetku v rámci Pražského hradu (9 vydání). Na základě Tabulky 1 je možné konstatovat, že se k tématu vyjadřovalo celkem třináct politiků v jednadvaceti promluvách, čtyři zástupci římskokatolické církve v devíti promluvách, jeden advokát zastupující benediktinský řád ve třech promluvách, jeden zástupce Německého řádu v jedné promluvě a pět zástupců mimocírkevních institucí v šesti promluvách. (Pozn.: Hosté uvedení v Tabulce 1, u kterých není doplněn žádný počet, vystupovali pouze v publicistických pořadech.) V analyzovaném vzorku vysílání zazněly ke zdanění církevních náhrad názory pro i proti. V souvislosti s analyzovaným rozsahem zdrojů k tématu církevních restitucí se lze ztotožnit s konstatováním společnosti Mediatenor v Analýze náboženského vysílání ČRo s důrazem na stav během 3. čtvrtletí roku 2016, zpracované z iniciativy a na základě zadání pro Radu ČRo k 31. 3. 2017, že „téma církevních restitucí je primárně tématem politickým, až sekundárně náboženským“ (str. 50 uvedené Analýzy). A ve stejné Analýze s faktem zde uvedeným jako zásadním, že „restituce církevního majetku se z 98,5 % týkají Církve římskokatolické“ (str. 49), jak ostatně potvrdil i člen Rady ČRo Mgr. Milan Badal. K rozložení obyvatelstva ČR podle náboženské víry lze uvést údaje ČSÚ z roku 2011:

Vybrané hodnoty rozložení obyvatelstva ČR podle náboženské víry (ČSÚ 2011)

Náboženské společnosti a církve	Podíl obyvatel ČR
bez náboženské víry nebo neuvedeno	79 %
Církev římskokatolická ^{70/}	11 %
Českobratrská církev evangelická	0,5 %
Církev československá husitská	0,4 %
pravoslavné křesťanství ^{71/}	0,3 %
křesťanství	0,1 %
Církev bratrská	0,1 %
Církev Křesťanská společenství	0,1 %

židovství^{72/}

0,01 %

⁷⁰ Uvedená hodnota je součtem podílů obyvatel, kteří uvedli příslušnost k Církvi římskokatolické (10,2 %) a katolické víře (0,7 %).

⁷¹ Uvedená hodnota je součtem podílů obyvatel, kteří uvedli příslušnost k Pravoslavné církvi v českých zemích (0,2 %) a Ruské pravoslavné církvi, podvorje patriarchy moskevského a celé Rusi v České republice (0,06 %).

⁷² Uvedená hodnota je součtem podílů obyvatel, kteří uvedli příslušnost k Federaci židovských obcí v České republice (0,01 %) a judaismu (0,003 %).

K analýze publicistických pořadů je možné konstatovat, že nejčastějším tématem bylo zdanění církevních náhrad, kterému se ve zkoumaném období věnovalo celkem deset pořadů. Ostatní témata se objevovala maximálně dvakrát. Zdanění náhrad se vyskytovalo jako hlavní téma pětkrát ve čtyřech pořadech, z toho dvakrát v publicistické části pořadu Ozvěny dne. Jako vedlejší téma se zdanění církevních náhrad objevilo čtyřikrát z pěti vysílání pořadu Dvacítka Radiožurnálu. Také v analyzovaném vzorku vysílání publicistických zazněly ke zdanění církevních náhrad názory pro i proti buď v přímém vystoupení hostů, nebo prostřednictvím nahrávky.

Analýzu vydání pořadu Názory a argumenty ve stanoveném období je možné shrnout, že téma církevních restitucí zaznělo ve čtyřech komentářích a jednom krátkém rozhovoru.

Závěrem lze konstatovat, že předložená analýza může poskytnout pouze dílčí podklady. Nicméně z nich vyplývá, že se Český rozhlas tématu církevních restitucí v uvedeném období věnoval z různých hledisek, poskytl prostor k vyjádření politikům, zástupcům církví i mimocírkevních institucí reprezentujících odlišné názorové postoje. S výše uvedenou metodologickou výhradou je možné k prezentaci témat souvisejících s církevními restitucemi shrnout, že Český rozhlas vysílal své programy svobodně a nezávisle a poskytl objektivní informace pro svobodné vytváření názorů, jak s oporou v Listině základních práv a svobod² uvádí § 31 ZRTV i Kodex ČRo, poskytl nestranné a nezávislé zpravodajství, informace, komentáře a analýzy, jak uvádí Kodex ČRo. Z vymezených zdrojů analýzy výslovně nevyplývá, že by byla ve vysílání ČRo jednostranně zvýhodňovaná nějaká politická strana nebo hnutí nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti.

Pro případné komplexní vyhodnocení celku vysílaného programu, jak ho v § 31 předpokládá ZRTV, resp. § 2 odst. (1) ZČRo, by bylo nutné podrobit analýze celek vysílání jednotlivých stanic a studií ČRo i vysílání ČRo jako celku.

² Listina základních práv a svobod
Politická práva, Čl. 17

(1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.

(2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.

(3) Cenzura je nepřipustná.

(4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.